

Gastelingen van het St. Pieters- en Bloklandgasthuis, door Hendrik Jan Wolter

De mannen van de Mannenzaal

Je hebt bijna het gevoel als beschouwer in de weg te staan. Als bij frontale filmopnames van oprukkende legers. De gastelingen van het St. Pieters- en Bloklandgasthuis hebben het gasthuis niet verlaten en zijn op weg voor een wandeling door de stad. Ze praten met elkaar of lopen de beschouwer recht tegemoet.

De schilder Hendrik Jan Wolter (1873-1952) moet ze zo vaak zijn tegengekomen. Hij was in 1885 met zijn ouders in Amersfoort komen wonen. Tien jaar later vertrok hij om te gaan studeren aan de Académie de Beaux Arts in Antwerpen.

Alhoewel Wolter het grootste deel van zijn latere leven in Amsterdam en het Gooi woonde en veel op reis was, bleef de stad van zijn jeugd hem inspireren. Het schilderij van de gastelingen

maakte hij in 1899, waarschijnlijk kort na zijn terugkeer uit Antwerpen. De mannen hadden er speciaal voor geposeerd, want het is nog precies bekend wie zij zijn.

Het bijzondere van een schilderij als dit is enerzijds de artistieke kwaliteit en de originaliteit van uitbeelden en anderzijds het vastleggen van een bijzonder stuk Amersfoortse historie.

Het St. Pietersgasthuis was in de geest van de Moderne Devotie eind 14de eeuw gesticht. Aanvankelijk bedoeld voor zieken, later voor bejaarden.

Omstreeks 1530 kon tegen de toen reeds bestaande kapel en vrouwenzaal aan de Westsingel een mannenzaal gebouwd worden. Deze situatie zou in de daarop volgende eeuwen in wezen niet meer veranderen. Eerst begin van deze eeuw kwam daar verandering in toen het gasthuis, dat

begin 19de eeuw samengegaan was met het Bloklandgasthuis, een groot legaat kreeg. Er werden enthousiaste plannen gemaakt om het oude gasthuis te slopen en het te vervangen door een modern.

Gelukkig wist rijksbouwmeester Cuypers, op instigatie van Victor de Stuers, zo'n druk op de regenten uit te oefenen, dat de kapel en de Mannenzaal met zijn nog authentieke interieur behouden bleven en zelfs gerestaureerd werden.

Nu is de Mannenzaal in beheer bij Museum Flehite. En al drie achtereenvolgende jaren kon men er in de zomermaanden praten met gastelingen anno 1907. Misschien zijn ze er deze zomer weer. Maar ook zonder hen is het een belevenis in de gasthuiszaal de sfeer van het verleden bijna hifelijk te proeven, zeker als men daarbij denkt aan het prachtige schilderij van Wolter.